

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Brigity Chrástilové v právní věci **žalobce: B. J.**, zastoupen JUDr. Evou Chromcovou Burešovou, advokátkou, se sídlem Žižkovo nám. 19, Prostějov, proti **žalované: Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 15. 8. 2005, č. j. 21 Cad 8/2005 - 33,

takto:

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Žalobce (dále též „stěžovatel“) se včas podanou žalobou, podanou prostřednictvím žalované, domáhal přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 13. 10. 2004, č. 450 204 448, kterým byla zamítnuta stěžovatelova žádost o plný invalidní důchod pro nesplnění podmínek podle ustanovení § 38 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Z obsahu této žaloby je zřejmé, že stěžovatel brojí proti posouzení jeho zdravotního stavu lékařem Okresní správy sociálního zabezpečení v Šumperku, které se stalo podkladem pro rozhodnutí žalované. Dne 27. 6. 2005 pak stěžovatel požádal o ustanovení zástupce, a to s právním vzděláním, neboť je bez příjmů a absence právního zástupce mu v podstatě znemožňuje řádný přístup k soudu.

Krajský soud v Ostravě usnesením ze dne 15. 8. 2005, č. j. 21 Cad 8/2005 – 33, návrh na ustanovení zástupce žalobci zamítl. V odůvodnění poukázal na ustanovení § 35 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), podle něhož může

předseda senátu navrhovateli (žalobci), u kterého jsou splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit zástupce, jímž může být advokát. K ustanovení zástupce tedy může dojít při současném splnění dvou podmínek, a to jde-li o účastníka, u něhož jsou splněny podmínky pro osvobození od soudních poplatků, a současně je to potřeba k ochraně jeho práv. Krajský soud v Ostravě konstatoval, že podmínka první je v případě stěžovatele splněna, nikoliv však již podmínka druhá. Podle krajského soudu totiž stěžovatel formulováním žaloby a následných přípisů adresovaných soudu prokázal, že je schopen adekvátním způsobem uplatňovat svá práva a nic nenasvědčuje tomu, že by pro nějakou zdravotní poruchu nebyl schopen činit potřebné procesní úkony. Nadto je soud povinen podle ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s. poskytovat účastníkům poučení o jejich procesních právech a povinnostech. Konečně pak krajský soud konstatoval, že nejde o věc skutkově složitou, neboť jde pouze o posouzení zdravotního stavu stěžovatele. Krajský soud nadto poukázal i na skutečnost, že by stěžovatel splňuje podmínky pro osvobození od soudních poplatků, vzhledem k částce tarifní odměny advokáta v případě, že by se nechal zastoupit, by za podmínky účelného a soustředěného postupu ve věci, mohl náklady právně kvalifikovaného podání bez ohrožení výživy zaplatit. Usnesení krajského soudu bylo stěžovateli doručeno dne 7. 9. 2005.

Toto usnesení stěžovatel dne 20. 9. 2005 napadl kasační stížností, v níž poukazuje na to, že je jednak zcela nemajetný, jednak je dlouhodobě v péči psychiatrické ambulance s depresivní poruchou a stav zapříčiněný touto nemocí mu znemožňuje činit potřebné úkony. Nejvyšší správní soud žádá, aby usnesení krajského soudu zrušil, případně ustanovil stěžovateli zástupce sám. Ke kasační stížnosti připojil plnou moc pro zástupkyni označenou v záhlaví tohoto rozhodnutí, prostřednictvím které kasační stížnost podal.

Stěžovatel je osobou oprávněnou k podání kasační stížnosti, neboť byl účastníkem řízení, z něhož napadené rozhodnutí krajského soudu vzešlo (§ 102 s. ř. s.) a tuto kasační stížnost podal včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Z kasační stížnosti je možné dovodit, že stěžovatel uplatňuje důvod kasační stížnosti uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a), tedy napadá usnesení krajského soudu pro nezákonnost, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky. Nejvyšší správní soud za této situace napadený rozsudek v mezích řádně uplatněných kasačních důvodů a v rozsahu kasační stížnosti podle § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel namítá nezákonnost napadeného usnesení, kterou spatřuje v tom, že mu krajský soud měl ustanovit zástupce, neboť podle svého mínění splňuje obě podmínky pro jeho ustanovení.

Podle ustanovení § 35 odst. 7 s. ř. s. může předseda senátu navrhovateli (žalobci), u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citace uvedeného zákonného ustanovení vyplývá, že účastníkovi lze ustanovit zástupce tehdy, jestliže jsou splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků a 2) jestliže je to třeba k ochraně jeho zájmů. V projednávané věci krajský soud dospěl k závěru, že podmínka první splněna byla, podmínka druhá nikoliv. Sporným tedy je, zda stěžovatel potřebuje zástupce k ochraně svých zájmů.

Stěžovatel poukazuje na to, že jeho dlouhodobě nepříznivý psychický stav navozuje situaci, v níž není schopen činit potřebné úkony před soudem. Nejvyšší správní soud je v této

souvislosti nucen konstatovat, že této námitce nemůže přisvědčit. Z obsahu správního a soudního spisu je totiž zřejmé, že udávanými psychickými potížemi stěžovatel trpí skutečně delší dobu, trpěl jimi už v době podání žaloby a stejně tak jimi trpěl v době žádosti o ustanovení zástupce. Přesto tuto skutečnost nikdy soudu nepřednesl. Tento fakt implikuje z hlediska Nejvyššího správního soudu závěr, odhlédne-li od skutečnosti, že by bylo lze stěžovatelovu kasační námitku chápat jako nepřípustnou novotu ve smyslu ustanovení § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť mu nic nebránilo ji uplatnit již v řízení před krajským soudem, že psychický stav stěžovatele může být sice dlouhodobě nepříznivý, nicméně, že i přesto je schopen formulovat řádně a včas podání, na jejichž základě je soud schopen vést řízení. Je třeba přihlídnout k tomu, že největší nároky po odborné stránce klade na účastníka řízení formulování samotného návrhu (žaloby), navíc v poměrně krátkém časovém úseku. Jakkoliv prvotní podání stěžovatele nebylo právně fundované, obsahovalo přesto veškeré základní náležitosti, které umožňovaly vymezit předmět a rozsah řízení před krajským soudem. V dalších písemnostech pak stěžovatel reagoval na výzvy krajského soudu zcela přiměřeně jejich povaze a nikdy v nich až do sepsání kasační stížnosti nenaznačil, že by trpěl natolik závažnými potížemi, které mu činí sepsání těchto podání nemožným či alespoň značně obtížným. Lze tak souhlasit s krajským soudem, že stěžovatel svými vlastními úkony prokazuje, že je schopen sám svá práva bránit. Stejně tak je možné souhlasit se závěrem krajského soudu, že vymezený předmět řízení představuje natolik nekomplikovanou věc, že právního zastoupení stěžovatele třeba není.

Kasační stížnost stěžovatele tedy neshledal Nejvyšší správní soud za této situace důvodnou, a proto mu nezbylo než dle § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost zamítnout. Tímto rozhodnutím zůstává ovšem nedotčeno právo žalobce na projednání jeho případné nové žádosti o ustanovení advokáta, vyskytnou-li se nové okolnosti, případně se jeho stav v mezidobí zhoršil natolik, že uplatňování svých práv schopen nebude.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 2 s. ř. s. Stěžovatel nebyl v řízení úspěšný, proto mu náhrada nákladů řízení nenáleží. Ty by náležely podle § 60 odst. 1 s. ř. s. žalované. Žalované v tomto stadiu řízení však jednak žádné náklady nevznikly, jednak, i kdyby bývaly vznikly, podle ustanovení § 60 odst. 2 by je nebylo možné žalované přiznat.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. července 2006

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu